

"לבניינה של תורה" – חלק קפ"ז

שיחה שנמסרה בביהמ"ד מפי מו"ר רה"י

איסור עלייה להר הבית

הקדמה

יכנס אדם להר הבית במקלו... לא יכנס לו אלא לדבר מצווה³, וצריך ללמוד את הדברים.

מהי משמעותו של מורא המקדש שאנו מצווים כאן מדאורייתא? מהו מורא אנו מכירים מדבר שהוא קרוב יותר אלינו: כבוד אב ואם, ישנן הלכות כבוד אב ואם וישנן הלכות מורא אב ואם. כבוד מקיימים על ידי קום ועשה, ומורא מקיימים בלא תעשה, כלומר: מורא זה הצד של היראה, והיראה הזו היא הרחקה שיש בה קרוב, יראה שיש בה אהבה, יראה שנובעת מתוך כבוד.

דרך ההוראה הכבושה בישראל

ישנה תשובה ארוכה של מרן הרב זצ"ל בשו"ת "משפט כהן" העוסקת בענין "קדושת מקום מקדשינו בזמן הזה"⁴, זוהי תשובה ארוכה המצריכה לימוד גדול. בפסקה הראשונה שם נראה לי שמלמד אותנו הרב את היחס אל הדברים:

"על פי דרך ההוראה הכבושה בישראל נחשב כל דבר, שנשאר בלא הכרעה אצל הדורות הקדמונים, ביחוד בדבר, שלהאוסרים הוא איסור דאורייתא ודאי, ובפרט איסור חמור של חיוב כרת, לספק גמור, ששום אדם אינו רשאי להקל בו, אפילו אם לא היה חומר האיסור ידוע ומתפשט בישראל. ובפרט בנדון דידן שכמה וכמה דורות עברו שנמסרה לנו הקבלה הקבועה שמחזיקים בדעת האוסרים". בשאלה הראשונה והבסיסית האם הקדושה של המקום היא נצחית מה שמקובל כמחלוקת בין הרמב"ם והראב"ד אומר הרב: "אנחנו הולכים עם מה שיראים וחרדים כל עדת ישראל להכנס למקום המקדש מפני הטומאה. בודאי אין זה מן המדה כלל, לקום עכשיו בזמן הזה ולאמר, שנמצאה ההכרעה להקל בזה ולא היה עולה על הדעת, שאיזה בן תורה יהיה מי שיהיה, יעשה כזאת, אבל מאחר שנהיה מה שלא פללנו, שיש מתפארים להכריע כדעת הראב"ד, וכתנאים

כאגרת כ"ז כותב מרן הרב זצ"ל: "הנני כותב לא מפני שיש לי כח לכתוב אלא מפני שכבר אין בי כח לדום" ובהמשך דבריו שם הוא כותב "המצב שלנו הוא כל כך איום ודוקר, עד שלא יתן מנוח ללב. אנחנו מוכרחים לדבר כעת דברים דוקא אמיצים דוקא חזקים וגדולים".

דרכי היא לא להכנס למחלוקות, אלא לשתוק, אך מכיוון שישנם דברים אשר הולכים ומתפרסמים, ואולי אף יוצאים מהפרופורציה המתאימה, אי אפשר לדום.

איני מתיימר להקיף כאן את כל הנושא הגדול הענק והחשוב הזה, רק אומר ראשי דברים בכדי לקיים את מה שנראה בעיניי כחובה בעת הזאת. כיוון שדברים מתפרסמים גם מרבנים חשובים, חובתנו היא לומר את האמת שלנו, חובתנו לחנך, אמנם כל אחד מבין את זה בדרך שלו, אך אני לא באתי לקלקל אלא לתקן בע"ה.

מצוות ובקדשי תיראו

פסק הרמב"ם בפרק ז. מהלכות בית הבחירה הלכה א': "מצוות עשה ליראה מן המקדש שנאמר 'ומקדשי תיראו'¹ ולא מן המקדש אתה ירא, אלא ממי שציווה על יראתו". מסביר הרב טיקוצ'נסקי² שכוונת הדברים היא שאיננו מתייחסים אל המקום כקדוש ומכבדים אותו כקדוש, משום שאנו קידשנו אותו, או מפאת שהוא קדוש מצד עצמו. כוונת הדברים היא שאנו יראים מן המקום משום ששכינה שורה בו, ובלשונו של הרמב"ם יראים ממי שציווה על יראתו. כלומר: כשעוסקים אנו במצוות מורא מקדש, אנו עוסקים בעצם ביראת הקב"ה, יראה ממי שציווה אותנו על יראת המקדש. בהמשך הדברים כותב הרמב"ם את הלכות מורא מקדש: "לא

¹ ויקרא פרק י"ט פסוק ל', ויקרא פרק כ"ו פסוק ב'

² בספרו עיר הקדש והמקדש חלק ד' פרק ג' מורא מקדש נושא א'-מהות המצוה.

³ משנה תורה לרמב"ם ספר עבודה הלכות בית הבחירה פרק ז' הלכה ב'
⁴ משפט כהן הלכות בית הבחירה תשובה צ"ו עמודים קפ"ב-רכ"ז

המקדש המתפרצת, רק צריכים להזהר שלא תהיה התפרצות של אהבה שלא במקום, חלילה כמו נדב ואביהוא. הדברים כ"כ נוגעים במסירות נפש, עד שכמעט – כפשוטו ממש – נהרג על העניין הזה יהודי יקר אוהב ה' אוהב ירושלים ואוהב הר ה', והוא חי היום בנס גדול. חשוב לי שיובנו הדברים שלי בצורה הנכונה. בודאי שאדם שיש בו אהבת ה', ואהבת ישראל, והוא מתפלל כראוי, היה רוצה לעלות בהר ה', גם אני הייתי רוצה לעלות להר ה', לא פחות מאדם אחר. ודאי, שמי שנגעה יראת ה' בלבבו בודאי שהוא רוצה, אבל יש לנו מצוות מורא מקדש, כפי שפתחנו. כיון שהדיון הוא אמיתי, עומדת בפנינו שאלה עצומה, והיא כיצד מכריעים בשאלה הגדולה הזאת? בפרט לנו הנמצאים בישיבת הכותל אל מול מקום המקדש.

מועצת הרבנות הראשית – מורא דאתרא

נראה לי שכאן לימדנו מרן הרב זצ"ל כיצד נוהגים. התשובה היא שנוהגים כפיפות קומה כלפי הדורות הקודמים שעברו, כלפי גדולי ישראל שהיו, שהם בודאי גדולים מאתנו ובודאי כשיש מהם מי שחי בתוכנו ממש, ובפרט בישיבה שלנו. כאשר נשאל מורינו הרב נבנצל שליט"א בשנת תשס"ד על ידי תלמיד חכם אחד בנושא, הוא כתב כך:

"קבלתי מכתב כבוד תורתו בנוגע לעליה להר הבית. עלי להקדים שהפניה אלי היא חסרת ערך כמעט, מפני שלמעשה אציית בלי נדר להכרעתו של מרן הרב אלישיב שליט"א. אני בס"ד פוסק בשאלות פרטיות, סנין חלבי שנפלה לתוך תבשיל בשרי וכדו' אבל השאלה היא כלל ישראלית. ואם תשאלו למה חתמתי על הכרוז? חתימה זו אינה פסק אלא לכבד פסק קיים ועומד של גדולי ישראל."

בהמשך הדברים, מספר הרב נבנצל:

"יכולני להעיד בעצמי שהנושא שלדרישת ציון אינו זר לי לחלוטין" מי בעם ישראל נותן שיעור בהלכות בית הבחירה עשרות שנים כל שבוע?

והוא מספר איך הוא הלך עם הרב צבי פסח פרנק, אל הרב צבי יהודה זצ"ל, והוא כותב שם "הרציה" בשיחה הנ"ל אמר שלדעתו לא הגיע הזמן לכך וזה היה אחרי כח אייר תשכ"ז, זאת אומרת, אומר הרב נבנצל

הסוברים שקדושה ראשונה של המקדש לא קדשה לעתיד לבוא... אם יוכרע כן שוב הותר הדבר להכנס למקום המקדש כל ערל וכל טמא בלא שום מעצור. מצד דין תורתנו הקדושה, מוכרחים אנחנו לברר בפרטיות את הצדדים השונים של כל מציאות אפשרות ההכרעה בהלכה חמורה זו". כלומר: לא נכון לקום בזמן הזה ולומר שאפשר להכריע להקל, שמצאנו דרך לשנות עכשיו ממה שהיה תמיד, ואף תלמיד חכם בדורנו לא יכול לומר דבר כזה. אמנם בכדי שלא יבואו היום בני תורה ויגידו שאפשר להקל בעניין, וזה יגרום לכך שכל אחד אפילו טמא יעלה להר בלא מורא המקדש, צריך לברר את הסוגיה עד הסוף. לדאבוננו דברי הרב זצ"ל מתקיימים לעינינו ובאים אנשים תלמידי חכמים ומערערים על הפסק העומד בכל הדורות.

השבת הייתה שבת אירגון בבני עקיבא, וב"ה שלחנו שליחים לסניפי התנועה, ואנחנו מדרבנים את תלמידינו לפעול עם הנוער. בחוברת זרעים של בני עקיבא מהשבת האחרונה יש מאמר בנושא הר הבית. לא קראתי אותו לעומק, רק רפרפתי בו מעט. הכיוון של המאמר דוחף לעליה אל ההר, אבל בתוך הדברים יש גם דברים נוראים, למשל: שיש כאלה שאומרים, שלא צריך טבילה בכדי לעלות להר, שהרי זו מצוות כבוש, ועוד גיבובי דברים בענייני כרת או ספק כרת. זה דבר נורא, שהרי מי שלא למד ולא שנה אינו יכול לבוא ולומר דברים בעניין שהוא ספק כרת. והרי זה בדיוק מה שהרב זצ"ל התריע עליו, והננו רואים כיצד הדברים של הרב זצ"ל הולכים ומתקיימים לעינינו.

הדיון נובע מגדלות הדור

צריך להקדים לנושא את ההבנה שאנו זוכים לחיות בדור גדול, דור הגאולה, ובודאי שהכל נובע מגדלות נשמה של הדור הזה. בפרט בציבור שלנו, המתחנך לכלליות ולאכפתיות מעם ישראל, יש בחורים ויש תלמידי חכמים אידאליסטים אשר דבר עם ישראל נוגע בלבבם. יסלח לי מי שאפגע בו, אבל מי שלא מעניין אותו ולא אכפת לו מה קורה מסביבו, צריך לעשות את התשובה הכי גדולה. אדם שלא מטרידה אותו הדילמה האם לעלות להר הבית בעת הזו, והוא חי לו את החיים שלו ומתעניין חלילה בדברים שוליים, הוא צריך לבדוק את עצמו היטב היטב. הדברים באמת זועקים, שהרי אותם אנשים שעולים להר, עושים זאת מתוך אהבת ישראל ואהבת הארץ, וכן מתוך אהבת ירושלים ואהבת

אלקנה כהנא שפירא, הרב מרדכי אליהו, הרב שלמה משה עמאר, הרב אביגדור נבנצל, ועוד גדולים.

השמות שקראתי הם השורה הראשונה של הפוסקים בעם ישראל. אמנם צריך להבין דבר מאד משמעותי שלימד אותנו הרב נבנצל, בענייני הלכה כל אדם צריך להשמע למרא דאתרא שלו, אבל בענייני כלל ישראל יש מרא דאתרא ברורה אחת. ישנה בא"י (מיסוד מרן הרב זצ"ל) מועצת הרבנות הראשית, היא המרא דאתרא בענייני כלל ישראל ולא משנה אם היא תהיה ציונית או חרדית. גם אם הפוליטיקה תקטין אותה, (וכך לצערנו נראים הדברים) בכל זאת הרבנות הראשית לישראל היא המרא דאתרא בענייני כלל ישראל ולה צריכים להישמע. הרבנות הראשית לישראל בכל דורותיה אסרה לעלות להר הבית.

דברתי אמש והבקר עם ראש ישיבת מרכז הרב – הרב יעקב שפירא שליט"א, בנו של גאון ישראל הרב אברהם שפירא זצ"ל בעניין. הוא סיפר לי שבפעם האחרונה שאבא שלו בא לעצרת ההודאה על יום ירושלים הוא דיבר על איסור העליה להר הבית. לאחר מכן מצאתי את הדברים כתובים והם כאן לפני. כך אמר ר' אברום: "כבר הוחלט מאז ומקדם ע"י גדולי ישראל והרבנות הראשית ופלא איך מעודדים יהודי לעלות להר הבית, אל לנו לשנות כהוא זה בעניין הלכה זו, ממה שנהגו בכל הדורות בנוגע לשמירת קדושת המקום. וכשם שקיבלו שכר על הדרישה כך יקבלו שכר על הפרישה".

קדושת הזמן וקדושת המקום

סיפר לי הרב יעקב שפירא שליט"א ואח"כ מצאתי את הדברים כתובים, שאבא שלו אמר לו שהביאו לרצי"ה מפות כדי שיפסוק היכן אפשר לעלות להר ולהיכן אסור. ואמר להם הרצי"ה בידיש "נוך אשטיקלע כרת", כלומר

שליט"א שהרצי"ה לא ראה בנושא הזה של כיבוש ירושלים מפנה ביחס להר הבית.

התפרסמו כרוזים ובהם האיסור לעלות להר הבית. היום עושים רשימות לכן גם אני אקרא מקצת שמות החתומים על הכרוז שזו לשונו:

ישנה בא"י (מיסוד מרן הרב זצ"ל) מועצת הרבנות הראשית, היא המרא דאתרא בענייני כלל ישראל ולא משנה אם היא תהיה ציונית או חרדית. אנו עומדים מרחוק, ולא עולים להר הבית משום מורא מקדש, משום קיום צוויו של מי ששיכן שמו במקום הגדול והקדוש הזה. המורא והזהירות מראים על כבוד, המרחק מראה על האהבה והיראה, זה ריחוק של אהבה.

"אחינו היקרים הבאים לעיר קדשנו ירושלים מקרוב ומרחוק השמרו מהאיסור החמור של הכניסה למקום המקדש והר הבית. (קריאת הרבנות הראשית ופוסקים אחרונים)". חתומים: הרב אברהם יצחק הכהן קוק, הרב שמואל סלנט, המהרי"ל דיסקין, האדר"ת – הרב

אליהו דוד רבינוביץ' תאומים, הרב טיקו' צינסקי, הרב צבי פסח פרנק, הרב וולדנברג בעל הציץ אליעזר... ועוד גדולים רבים.

שוב יצא מסמך חשוב באלול תשכ"ז אחרי כבוש ירושלים "אנו חוזרים ומזהירים לכל אחינו בני"י על מה שהוזהרנו מכבר שבל יהיך איש ואשה להכנס לכל שטח הר הבית בלי הבדל דרך איזה שער נכנסים בו ומלבד עצם הזהירות מאסור חמור זה של פגיעה בטהרת מקום הקודש והמקדש יש בו מצווה של מורא מקדש ושמירתו". חתומים: הרב שלמה זלמן אוירבך, הרב יוסף שלום אלישיב, הרב צבי יהודה הכהן קוק, הרב שטרנבוך, הרב שאול ישראלי, הרב שלמה יוסף זיין, הרב רפאל קוק, רבה של טבריה שהוא חותנו של מו"ר הרב יעקב כץ ואביו של הרב שמחה קוק שליט"א... ועוד גדולים.

שוב באב תשס"ד "לאור ההזנחה בימינו הננו לחזור ולהזהיר ששום דבר לא השתנה והאיסור החמור במקומו עומד בכל שטח הר הבית וה' יראנו ישועתו בקרוב". חתומים: הרב עובדיה יוסף, הרב אברהם

ראשון, אנו מכריזים שהר הבית בידינו, ובודאי שצריך לא לאפשר לישמעאלים ולנכרים לעלות לשם. אך לעומת זאת צריך להבין, שמי שמרגיש קרוב מדי זה זלזול, כמו שחתן שלא נזהר בכלתו קודם הנישואין, זו פגיעה בכל הבית שלהם, קרבה במקום ובזמן שבהם הקרבה אינה מותרת היא זלזול בקדושה של הזוגיות שלהם חלילה, ומי שעומד מרחוק בחרדת קודש הוא המכבד באמת. על כן אנו עומדים מרחוק, ולא עולים להר הבית משום מורא מקדש, משום מי ששיכן שמו במקום הגדול והקדוש הזה. כידוע, הרבה מגדולי ישראל וביניהם הרב שמואל סלנט, הרב זצ"ל והרצי"ה זצ"ל לא הכניסו אצבעות בתוך הכותל. יותר מכך מי שיעמוד אחר מוריניו הרב נבנצל כשהוא מתפלל בכותל, יראה שהוא שומר על מרחק של כמה מטרים מהכותל, לעולם לא תראו אותו מתקרב אל הכותל בגלל השיפוע של האבנים כידוע. המורא והזהירות מראים על כבוד, המרחק מראה על האהבה והיראה, זה ריחוק של אהבה, זה ריחוק של יראה.

עוד חתיכת כרת, ועוד חתיכת כרת. קשה לנו להבין במה אנו עוסקים, מכיון שאנו רגילים בקדושת הזמן אך איננו רגילים בקדושת המקום, כך אמר לי אמש ראש ישיבה חשוב. הרי בן תורה לא יעז להכנס לספק של ספק בנוגע לזמן כניסת שבת, או בעניין של כרת ביוה"כ. לעומת זאת, בעניינים הנוגעים בקדושת המקום איננו רגילים, למשל: בעניין טלטול ארבע אמות ברשות הרבים בשבת פוסקים כשיטה המקילה הנוהגת ברוב ישראל שבמקום שיש ערוב אין איסור טלטול ארבע אמות. על כן ישנם אנשים העושים דיון הלכתי בעניין הר הבית על ספק כרת. אמנם בנושא הזה של הר הבית בודאי שיש מחלוקות במיקומו של מקום המקדש, ומתוך כך יש מחלוקות במיקום הקדושה של מחנה שכנה שבו יש כרת באופן נחרץ, ומכיוון שכך כיצד אפשר לא להזהר בדבר. חמור מכך שגורמים ליהודים שלא שואלים רב ולא טובלים לעבור איסורי כרת גמורים, כיצד אפשרי הדבר בעיניהם?

פגיעה בבית קודשנו

באגרת תרע"ז מתייחס הרב זצ"ל לעלייתו של השר משה מונטיפיורי להר הבית. הוא נכנס, כנראה בטעות, והחרימו אותו בשל כך בירושלים, ולאחר שהתברר שהוא שגג ביטלו את החרם. בעקבות זאת כתב הרב זצ"ל:

"פגימה אחת בקדושת בית חיינו עולה לנו על כל מיליונים של ישובים מעשיים, וה' הטוב יכפר", בודאי שיש למונטפיורי את השכר על כל מה שעשה, אבל אם הוא פוגע בנשמה של עם ישראל, לא שווה לנו כל בנין הארץ. אם מונטיפיורי עולה להר הבית עדיף שלא יבנה לנו ישובים ולא יסייע בבניין הארץ.

הרוזקה מכבדת

יש האומרים שהרבנים לפני השואה אמרו לא לעלות לארץ וזה גרם את השואה ובדומה לזה הוא עניין העלייה להר הבית, וכן יש האומרים שבגלל אלה העולים להר הבית היה פיגוע הטבח הנוראי בהר נוף בשבוע שעבר. בודאי שיש למחות כנגד כל האמירות מן הצד הזה ומן הצד הזה. אף אחד לא מנהל החשבונות של ריבוננו של עולם. אמנם היחס של גדולי ישראל בדבר הזהירות בנושא הוא ברור מאד. ישנו חילוק גדול בנושא שלימדונו רבותינו, ואני רוצה להבהיר אותו. דבר

קדושת הר הבית מזהקב"ה

בעקבות הדברים המדוברים כתב הרצי"ה מאמר שנקרא מאחר כתלינו, וצריך ללמוד אותו. תורף המאמר הוא כפי המקובל בידינו מהגר"א, בספר קול התור⁵ שהוא: "חובתינו בעבודת בניין ירושלים בכל האמצעים של ירושה בחזקה תרתי משמע" גם בכח. "עד בניין בית המקדש" זה שייך לריבוננו של עולם. יש לחלק בין ארץ ישראל וירושלים לבין מקום המקדש. הרב זצ"ל הופיע לפני ועדה בעניין הכותל, ונשאל שם ע"י חוקר בריטי בעניין הר הבית. ענה לו הרב זצ"ל שהר הבית קדוש ואנו זקוקים לטהרה מיוחדת, והטהרה הזו תבוא רק בידי שמים. שאלו אותו: האם אתה מתכוון, כבוד הרב, שהיהודים לא יעלו להר הבית? והוא ענה: זה מנהגינו, בייחוד של היהודים הזהירים במצוות. הדברים אז היו פשוטים. תשובתו של הרב זצ"ל במשפט כהן בה פתחנו, הולכת גם כן בגישה הזו, והוא מסיים את תשובתו כך: "ב"ה התחיל אור צמיחת ישועה ... אבל רק כאשר לא תהיה שום מניעה בעולם ויגיע הזמן..." כלומר רק אז כשיתאגדו כל ישראל ויעלו ללא הריסת

⁵ פרק ו' סעיף ב'

מכוונים מן השמים שהדברים יתעוררו. אומר ברמז משל לדבר, כמו אותו חלק בעם ישראל שעורר לעניין משית. בודאי אנחנו לא מסכימים עם האמירות שלהם בודאי שגדולי ישראל לא מסכימים עם ההתנהגות והאמירות שלהם. אמנם מתוך כך מתגלגלים הדברים שהנושא של משיח יכנס לתודעה הציבורית. נראה לעניות דעתנו שגם בנידון דידן זו היא עצת ה' נסתרת, שיתעורר עניין הר הבית. בודאי שאנו קרובים יותר ויותר לקץ הימים, לקץ גאולה האמיתית. צריך רק לנסוע מתל אביב לירושלים פעמיים בהפרש של שבוע ולראות את תל אביב מתחברת לירושלים. כל זה אינו רק בכדי שעוד שנה שנתים יהודי יחליט להתפלל ערבית בכותל ותוך שעה יהיה שם, אלא בכדי שיהודים יבואו ויעלו להר ה' בהיתר, יעלו לרגל לשלושת הרגלים, זה עניינה של הרכבת המחברת את המרכז עם ירושלים מרכז העולם. אבל אין זה אומר שצריך לעשות מעשה שעלול לפגוע בתהליך גאולתנו, אדרבא, אנו נמשיך לשמוע בקול רבותינו⁷. אם ישאל מישהו מה בכל זאת מוטל עלינו לעשות? בכדי להשיב לשאלה זו יש ללמוד את ספר הכוזרי, וב"ה לומדים כוזרי בישיבה, ואנו מבהירים עניין זה שוב ושוב שמי שלא לומד כוזרי מפסיד בבניין נפשו, לא יתכן שבחור בישיבת הסדר יסיים את הישיבה ולא עבר פעם אחת על כל הכוזרי לפחות. בעניין מה שמוטל עלינו לעשות השיב ר' יהודה הלוי ש"ירושלים לא תבנה עד שיכספו אליה בני ישראל תכלית הכוסף"⁸, בית המקדש יבנה כאשר הכיסופים אליו יהיו בלבבות. אם את ירושלים בונים ברכבות, את בית המקדש בונים בלבבות. את העניין של הכמיהה למקדש צריכים לבנות בתוכנו, את הדרישה למקום המקדש "לשכנו תדרשו ובאת שמה"⁹ עד ולא עד בכלל. צריך להתחזק יותר בתפילה, ומי שאכפת לו שיבקש "ולירושלים עירך ברחמים תשוב"¹⁰ ביתר כוונה, שיכוון בברכת "את צמח דוד עבדך מהרה תצמיח"¹¹. מי שיכול להוסיף בלימוד, ולקבוע כאן חבורות בישיבה בלימוד ענייני המקדש, עם הרמ"ם או לבד, זה יהיה דבר נפלא מאד, זו ציפייה למקדש, זה יקדם את בניין המקדש, וזה מה שריבוננו של עולם רוצה מאתנו בשלב זה.

גדר וללא חשש איסור כי אם ביראה, אז יהיה אפשר לעלות להר הבית.

מרוזיקים את הגאולה

כאשר נשאל הרב מרדכי אליהו זצ"ל על היוזמה לעליה המונית להר הבית, הוא אמר: "אין כיום שום רב בעולם שיכול להתיר עליה להר הבית או לכל רצועה מסוימת בכל ההר, מדובר במעשה חמור מאד שיכול להביא לחורבן הבית ולא לבנייתו"

יהודי אחד בא לשאול אותי בענייני חציצה והבנת את השאלה אמרתי לו: אני לא מבין בענייני חציצה, לך הרב נבנצל. שאל אותו יהודי את הרב נבנצל, והרב נבנצל החזיר לו בשאלה: למה אתה רוצה לעלות? ענה היהודי: אני רוצה לקרב את הגאולה. אמר לו הרב נבנצל: תאמין לי שאתה מרחק את הגאולה ולא מקרב אותה. הרב אליהו אומר שיש מקום לדון לעניין מי שנצרך לעלות מטעמי ביטחון, אבל היעלה על הדעת לעלות סתם כך? והוא כותב על רבנים שעלו להר הבית: "איש מהם לא שאל את דעתי ולוא היו עושים כן הייתי אומר להם שהם טועים ומטעים" וכבר הזכרנו קודם את דברי הרב אברהם שפירא זצ"ל שאמר "האיסור על הכניסה להר הבית נובע מהעדר הידיעה בדבר מקומם המדויק של המקדש וקודש הקודשים והחשש שמא יהודים שלא יטהרו יכנסו לתחומים אסורים אלה"

עליה בטהרה

דיברתי היום עם הרב דרוקמן שליט"א שאני מאד מכבד אותו, כדי להבין דברים שהתפרסמו בסוף השבוע בשמו. תחילה אמר לי הרב דרוקמן שהוא כתב שמי שעולה שיעלה בטהרה, שלא יחשבו שזו איזו טבילה של גבר בערב שבת שהולך למקווה להרויח טהרה, ומי שעולה שיעלה במורא מקדש.

עצת ה' פנימית

בודאי הדברים מורכבים, הרב יעקב שפירא ואני דברנו על כך, שכנראה זו עצת ה'⁶, יש איזה גל שכנראה

⁷ שמעתי שהרצ"ה זצ"ל התבטא בעניין הר הבית: אנו נטורי קרתא.

⁸ ספר הכוזרי מאמר המישי אות כ"ז

⁹ דברים פרק י"ב פסוק ה'

¹⁰ ברכת 'בונה ירושלים' מתוך תפלת שמונה עשרה

¹¹ ברכת 'מצמיח ישועה' מתוך תפלת שמונה עשרה

⁶ עפ"י רש"י לבראשית פרק ל"ז פסוק י"ד: וישלחו מעמק חברון - ...אלא מעצה עמוקה של אותו צדיק הקבור בחברון, לקיים מה שנאמר לאברהם בין הבתרים 'כי גר יהיה זרעך'.

הוא לבוא אל כלתו בטהרה. עד אז הציפייה הולכת וגדלה וצריכים לעבוד עליה שתהיה באיזון הנכון ובדרך הנכונה. נזכה בע"ה במהרה בימינו שיסורו הספקות ונהיה כולנו מאוחדים בעניין הזה. ונזכה כולנו בע"ה, באמת, לעבוד על הנקודה שאנחנו באמת מצפים, וחותמים בה כל תפילה: "יהי רצון שייבנה בית המקדש במהרה בימינו"¹⁴, לא מן השפה ולחוץ, ואז נוכל כולנו בשמחה גדולה לעלות ולשיר "והביאותים אל הר קדשי"¹⁵ כמנהג הישיבה במוצאי יום הכיפורים.

זלזול בכותל המערבי

דבר אחרון שהוא חשוב לנו מאד, כתוצאה מהדיון בעניין העלייה להר הבית נוצר קלקול גדול בעומק, קלקול זה מתבטא על ידי זלזול בכותל המערבי, וזה חמור ביותר, זו פגיעה במקום קדשינו, שלא זזה ממנו שכינה¹². זו פגיעה במקום שכל עם ישראל נושא אליו את עיניו, נושא את תפילתו בלא חילוק מעמד כזה או אחר בין כל חלקי עם ישראל. כשנשאל הרצי"ה בעניין הכותל, הוא אמר שהוא לא הולך לכותל בכל יום, אלא רק כשיש צורך והרגשה. גם אנחנו כאן צמצמנו את הירידה לכותל כדי שזה לא יהפך למעמסה בלב, משום שיש בדיקות בטחוניות וכן נעשה צפוף בכותל וב"ה אין מקום. הרצי"ה אמר שהכותל הוא מקום מיוחד שלא זזה ממנו שכינה. במאמר מאחר כתלנו, כתב הרצי"ה, שנהג לדייק בכל מילה ומילה בדבריו:

"האבנים האלה שהיו פליטת הר ביתנו הן לנו בקדושתן ורוח אלוקים חיים מרחף עליהן ומחיה אותן, האבנים האלה לבבות הם לנו"

כל מי שגדל בא"י גדל על שיר הכותל אשר שרים אותו ביום הזכרון וביום ירושלים, אשר יסודו בדברי הרצי"ה זצ"ל שכתב "יש לבבות ויש לבבות, יש לבות אדם ויש לבות אבנים, יש אבנים ויש אבנים יש אבני דומה ויש אבנים שהן לבבות"¹³.

ישיבת הכותל ולא הר הבית

אנו נמשיך להיות ישיבת הכותל, עד אשר יפוח היום ותתגלה עלינו שכינת עוזו. איננו ישיבת הר הבית, כפי שרצו לנסח, ברוח טובה רבנים חשובים. אנו נמשיך להיות ישיבת הכותל ובע"ה נחזק את בניין הכותל בקדושתו ואת האחיזה הישראלית בו, ונחזק גם כן את הכותל הקטן בעז"ה, שיש כאן המחזקים אותו, והחזקתו נזקפת הרבה לזכותה של ישיבת הכותל. כל זאת עד אשר נזכה לרוח הטהרה הרצויה ונוכל כולנו לעלות אל הר ה' בקדושה ובטהרה. בינתיים נתחזק בעיקרון שאמרנו בראשית דברינו, שהריחוק הוא המקרב את הציפייה ואת האהבה. כציפיית חתן לקראת כלה עד אשר יוכל

¹⁴ יהי רצון שאחר תפלת שמונה עשרה ועוד ישיעיהו פרק נ"ו פסוק ז'

¹² תנחומא (בובר) שמות י'
¹³ לנתיבות ישראל א' מאמר מאחר כתלנו.

